

A MÉHKÜRT LIPOMÁJA

Krutsay Miklós

Magyar Imre Kórház, Patológiai Osztály, Ajka

34 éves nőnél akut hasi tünetek miatt végzett műtétnél duzzadt méhkürtöt találtak, amelyet a férégnyúlóval együtt eltávolítottak. A szövettani vizsgálat appendicitist és méhkürtlipomát mutatott ki. Magyar Onkológia 52:71–73, 2008

Kulcsszavak: lipoma, zsírszövet, méhkürt, choristoma

A swollen fallopian tube was found in a 34 years old woman operated for acute abdominal pain. During this operation the fallopian tube together with the appendix were removed. The histological examination identified appendicitis and a lipoma of the fallopian tube. Krutsay M. Lipoma of the fallopian tube. Hungarian Oncology 52:71–73, 2008

Keywords: lipoma, adipose tissue, fallopian tube, choristoma

Közlésre érkezett:
2007. október 17.

Elfogadva:
2008. február 6.

Levelezési cím:
Dr. Krutsay Miklós
Magyar Imre Kórház,
Patológiai Osztály
8401 Ajka
Korányi F. u. 1.
Telefon:
(06-88) 521-800/170
Fax: (06-88) 512-847
E-mail:
krutsaym@korhazajka.hu

A méhkürt daganatai – különösen a szomszédos méh és petefészek daganataival összehasonlítva – igen ritkák (22). Leggyakoribbak közöttük a rosszindulatú daganatok, ezek közül is a nyálkahártya hengerhámjából kiinduló adenocarcinómák. Ritkábbak a chorionepitheliomák, a sarcomák pedig extrém ritkaságok (1).

Bár a jóindulatú daganatok között adenomát és papillomát is észleltek (4, 18), a méhkürt benignus tumorai többnyire mezodermális eredetűek. Ilyen az adenomatoid tumor, amellyel Teel (19) foglalkozott. A tubális leiomyoma–fibromyoma 1961-ig előfordult 54 esetét Roberts és Marshall (14) gyűjtötték össze. Azóta is jelentek meg újabb közlések (5, 9, 11, 16). Crissman és Handwerker (5) 13,1 kg-os leiomyomáról számoltak be. A harmadik, viszonylag gyakori daganatféleség a dermoid cysta (teratoma benignum). Zelinger és mtsai (21) szerint 1960-ig 33 dermoid cystát írtak le. Rakower és mtsai (13) esetében a tuba benignus teratomája betört a rectumba.

Méhkürtlipomáról elsőként Rokitsansky (15) tett említést tankönyvében. A tumorra vonatkozó régebbi irodalmat – saját esetükkel kiegészítve – Tóth és Hegyi (20) tekintették át. A daganatok között egy adenomyolipoma is előfordult (18). Tubalipoma egy újabb esetét Bayens és mtsai (3) közölték. A lipoma – a leiomyomával ellentétben – a méhben is ritka, ilyen tumort Kovács és Póka (10) észleltek.

ESETISMERTETÉS

A 34 éves nőbeteg heveny appendicitis tünetei miatt került műtetre, amelynek során a férégnyúlóval és a jobb oldali, duzzadt méhkürtöt a petefészekkel együtt eltávolították.

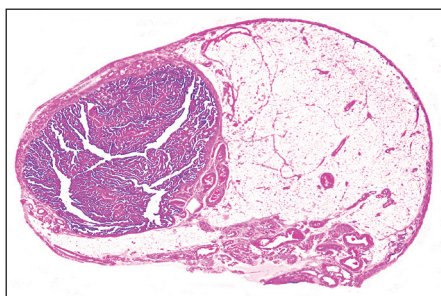
Kórszövettani lelet: Méhkürttel összefüggő petefészek, valamint egy férégnyúló érkezett vizsgálatra. Az átlag 8 mm átmérőjű méhkürt distalis része akár 17 mm-re megvastagodott. Itt a metszlaton 13 mm átmérőjű, halványsárga, zsírfényű göb figyelhető meg a hashártya alatt (1. ábra). A 4 cm legnagyobb átmérőjű

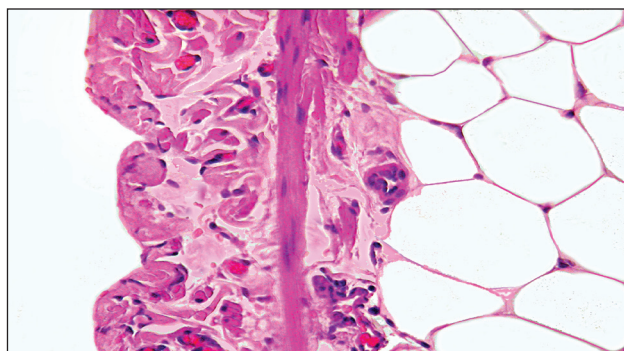
1. ábra. Balról a petefészek, jobbról a méhkürt metszlatja. A méhkürt hashártyája alatt nyíllal jelölt, zsírszövetes göb. A petefészekben sárgatest látható

petefészek sárgatestet tartalmaz. A féregnyúlvány 5,5 cm hosszú, 7 mm átmérőjű.

Mikroszkóppal látható, hogy a méhkürt nyálkahártya-redőzete dús, hámsza szabályos. Egyik oldalán terjedelmes, zsírszövetes góc helyezkedik el (2. ábra). A góc külső oldalán, a hashártya alatt teljes vastagságában megtalálható a méhkürt külső, hosszanti simaizom-rétege és a belső, körkörös izomréteg vékony lemeze (3. ábra). A vastagabb lemez a zsírszövet és a nyálkahártya között húzódik. A gócnak tokja nincs, szélein félholdszerűen elvékonyodik. A gócot alkotó zsírsejtek szabályosak. A petefészekben kóros elváltozás nem észlelhető. A féregnyúlvány az appendicitis acuta catarrhalis szöveti képét mutatja.

2. ábra. A méhkürt metszete a lipomával. HE-festés

3. ábra. A lipomát kívülről a méhkürt hashártyája, hosszanti izomrétege és körkörös izomrétegének vékony lemeze határolja. HE-festés

MEGBESZÉLÉS

Esetünkben kérdés lehet, hogy a zsírszövet lokális megszaporodását daganatnak, daganatszerű hyperplasiának vagy metaplasiának fogjuk-e fel. A vastagbél hashártyáján normális viszonyok között is előfordulnak zsírszövetből álló lebenyek („csepleszfüggölyök”, appendices epiploicae), ilyeneket azonban a méhkürtökkel kapcsolatban nem írtak le. Zsírszövet csupán a mesosalpinxban található, csekély mennyiségben.

Madelung-féle betegségben (lipomatosis benigna symmetrica) a bőr alatti zsírszövet regionális hyperplasiája, a valódi daganatoktól eltérően, visszafejlődhet. Epiduralis lipomatosisban a gerinccsatornában túlngett zsírszövet is megfogyatkozhat konzervatív kezelésre. Egyes sorvadó szervekben (pl. hasnyálmirigyben,

szívkülsőhártya alatt) a parenchyma rovására gyakran megszaporodik a zsírszövet. Emiatt dystrophia musculorum progressiva esetében a vázizomzat túlngettnek is tűnhet (pseudohypertrophia lipomatosa). Az epicardialis zsírszövet infiltrálhatja a jobb szívkamra izomzatát. Idült gyulladásoknál a kötőszövet-szaporulathoz sokszor zsírszövet-szaporulat társul. Ilyet látunk idült epehólyag-gyulladásnál a hashártya alatt, idült féregnyúlvány-gyulladásnál a submucosában vagy az ürteret elzáró kötőszövetben. Ágoston és Rechnitz (2) 218 eltávolított adnexum 3,2%-ában észlelték a méhkürt külső izomrétegében, körkörösön a kötőszövet zsírszövetes átalakulását. Ez chronicus salpingitishez csatlakozott, a nyálkahártyaredők összenövésével, kereksejtes beszűrődéssel járt. Mindezen elváltozások a lipomákkal ellentétben diffúzak, nem daganatszerűek, határuk elmosódott. Esetünkben a méhkürtben gyulladás jeleit nem találtuk.

A lipomák a felnőttkor leggyakoribb, többnyire solitaer, jóindulatú mesenchymalis tumorai, amelyek főként a bőr alatti zsírszövetben fordulnak elő. Többszörös lipomák észlelhetők familiaris multiplex lipomatosisban, Dercum-betegségben (adiposis dolorosa) és diffúz congenitalis lipomatosisban. Általában vékony kötőszövetes tokkal borítottak, ezért környezetükből könnyen kifejthetők. A harántcsíkt izomzatot infiltráló, benignus intramuscularis lipoma azonban tokkal nem rendelkezik. Esetünkben, bár tok nem volt kimutatható, a zsírszövet nem terjedt be a szomszédos simaizomsejtek közé. Fletcher és mtsai (7) a zsírszövetből eredő daganatok 84%-ában találtak kromoszómaaberrációt. A lipomák egy nagyobb citogenetikai alcsoportjában a HMGIC gént (12q15) érintő transzlokációkat figyeltek meg (12).

Az általunk észlelt tumort choristomából, szövetfejlődési rendellenességből eredő, heterotop daganatnak tartjuk. A choristomák olyan ép szövetekből állnak, amelyek normális körülmények között az adott helyen nem fordulnak elő. (A szövetfejlődési rendellenességek másik csoportját, a hamartomákat a szerv normális alkotóelemei közé tartozó, de rendellenes struktúrát képező, vagy éretlen szövetek alkotják.) A heterotop daganatok feltűnően gyakran tartalmaznak zsírszövetet. Ilyenek pl. az intracranialis lipomák (6), a mellékvese myelolipomája, a vese angiomyolipomája és a látóideg myolipomája (8).

IRODALOM

1. Abrams J, Kazal HL, Hobbs RE. Primary sarcoma of fallopian tube. Am J Obstet Gynecol 75:180-182, 1958
2. Ágoston J, Rechnitz K. Über die Tubenverfettung. Zbl Gynäk 82:1659-1663, 1960
3. Baeyens K, Fennessy F, Bleday R, et al. CT features of tubal lipoma associated with an ipsilateral dermoid cyst. Eur Radiol 14:1720-1722, 2004
4. Bayer G, Pammer J, Horvat R, et al. Clear-cell adenoma of the fallopian tube, a rare tumor of the tubal mucosa. Virchows Arch 445:90-92, 2004

5. Crissman JD, Handwerker D. Leiomyoma of the fallopian tube: report of a case. *Am J Obstet Gynecol* 126:1046, 1976
6. Fitoz S, Atasoy C, Erden I, et al. Intracranial lipoma. *Neuroradiol* 44:175–178, 2002
7. Fletcher CD, Akerman M, Dal Cin P, et al. Correlation between clinicopathological features and karyotype in lipomatous tumors. *Am J Pathol* 148:623–630, 1996
8. Giannini C, Reynolds C, Leavitt J, et al. Choristoma of the optic nerve: a case report. *Neurosurgery* 50:1125–1128, 2002
9. Honoré LH, Dunnett IP. Leiomyoma of the fallopian tube. *Arch Gynecol Obstet* 221:47–50, 1976
10. Kovács J, Póka R. Lipoma of the uterus. *Pathol Oncol Res* 2:181–183, 1996
11. Misao R, Niwa K, Iwagaki S, et al. Leiomyoma of the fallopian tube. *Gynecol Obstet Invest* 49:279–280, 2000
12. Petit MMR, Schoenmakers EPPM, Huysmans C, et al. LHFP, a novel translocation partner gene of HMGIC in a lipoma. *Genomics* 57:438–441, 1999
13. Rakower SR, Schinella RA, Fazzini EP. Benign solid teratoma of the fallopian tube with rupture into the rectum: report of a unique rectal tumor. *Dis Colon Rect* 19:167–171, 1976
14. Roberts CL, Marshall HK. Fibromyoma of the fallopian tube. *Am J Obstet Gynecol* 82:364–366, 1961
15. Rokitsansky K. *Lehrbuch der pathologischen Anatomie*. 3. Aufl. Wien, 1861. Cit. In. Tóth F, Hegyi J. *Orvosi Hetilap* 112:927–928, 1971
16. Schut D, Stowall DW. Leiomyoma of the fallopian tube: a case report. *J Reprod Med* 38:741–742, 1993
17. Shaw W. A case of a adenomyolipoma of the fallopian tube. *Int J Obstet Gynecol* 35:725–731, 1928
18. Solomon AC, Chen PJ, LiVolsi VA. Pathologic Quiz Case: An incidental finding in the fallopian tube. (Metaplastic papillary tumor.) *Arch Pathol Lab Med* 127:363–364, 2003
19. Teel P. Adenomatoid tumors of the genital tract. *Am J Obstet Gynecol* 75:1347–1353, 1958
20. Tóth F, Hegyi J. Dermoid cystával és endometriosiszal szövődött tuba lipoma. *Orvosi Hetilap* 112:927–928, 1971
21. Zelinger BB, Grinvalsky HT, Fields C. Simultaneous dermoid cyst of the tube and ectopic pregnancy. *Obstet Gynecol* 15:340–343, 1960
22. Wheeler JE. Diseases of the fallopian tube. In: Blaustein's pathology of the female genital tract. Ed. Kurman RJ. Springer Verlag, Berlin 2002, pp. 617–648

HIRDETMÉNY

A MAGYAR PATHOLOGUSOK TÁRSASÁGA ÉS A MAGYAR ONKOLÓGUSOK TÁRSASÁGA

a 2008. évre is meghirdeti

KROMPECHER ÖDÖN-PÁLYÁZATÁT

A pályamunka díjazására **140 000 Ft** pályadíjat tűz ki orvostanhallgatók és fogorvostan-hallgatók számára.

A pályamunka címe:

„A molekuláris pathologia szerepe a daganatdiagnosztikában”

A pályamunka terjedelme az irodalommal és a dokumentációval együtt maximum 80 oldal lehet.

A munkán csak a **jelige** szerepelhet, melyhez mellékelni kell egy borítékot, rajta a jeligével, a lezárt borítékban a nevet, évfolyamot, pontos laccímet, telefonszámot, e-mail-címet kell feltüntetni.

A pályamunka beadási határideje: 2008. november 30.
Helye: Semmelweis Egyetem, II. sz. Pathológiai Intézet
1091 Budapest, Üllői út 93.

Díjazást elért pályázat esetén a Társaságok javaslatot tesznek a pályamunka szakdolgozatként való elfogadására.

Budapest, 2008. március

*A Magyar Pathologusok Társasága
és a Magyar Onkológusok Társasága
vezetősége*